

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De|| EXTREMA VNCTIO-||NE, ORDINE, ET MATRI-||MONIO.|| SINGVLIS LIBRIS
EX-||PLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

IV. Probatur ratione, Matrimonium esse Sacramentum propriè dictum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54104)

liter, & improprie; formaliter enim ac proprie, vna tantum est Ecclesia, vna sponsa, vnum corpus. Quare Augustinus largo modo Sacramentum accepit, cum illud scripsit de Patrum veterum polygamia: longè autem aliter eum accepisse, cum de Matrimonio Christianorum ageret, ex argumētis supra allatis facile perspicitur potest.

CAPVT QVARTVM.

Probatnr ratione, Matrimonium esse Sacramentum proprie dictum.

VENIO nunc ad rationes. PRIMA ratio dicitur ab insolubilitate Matrimonij, & Monogamia, quæ est ratio, qua passim vtitur S. Augustinus. Matrimonium Christianorum est vnus tantum cum vna, & omninò insolubile, igitur est Sacramentum conferens gratiam, ac proprie dictum. Antecedens patet ex illo Marci 10. *Qui dimiserit uxorem suam, & aliam duxerit, adulterium committit super eam.* & præterea ex aliis multis testimoniis, quæ infra suo loco adferentur. Consequenter probatur; nam ex eo, quod est vnum, & insolubile, colliguntur duo. PRIMO esse signum sacrum. SECUNDO conferre gratiam: quæ duo Sacramentum proprie dictum efficiunt.

PRIMUM apertè colligitur. Nam illa omnimoda insolubilitas in vnis nuptiis, non potest referri in causam primariam, & certissimam, nisi in signum coniunctionis Christi cum Ecclesia, in quam causam perpetuò Augustinus eam insolubilitatem refert, in libro de bono coniugali. Nam si consideres Matrimonium, vt officium naturæ ad propagandam sobolem, ægrè potest reddi ratio, cur ob sterilitatem coniugis non liceat eam dimittere, aut aliam ducere. Si consideres, vt est in remedium contra fornicationem institutum, cur non poterit vxor perpetuo morbo laborans, dimitti? aut cur non poterit alia duci? Quare habet quidem Matrimonium ex iure naturæ quandam insolubilitatem, vt S. Thomas docet, in 4. dist. 33. quæst. 2. artic. 1. non tamen tantam, quin aliquando ratio dicter, expedire vt soluatur accedente præsertim di-

F F

sponsa-

spensatione diuina. Cur igitur Matrimonium sit omninò insolubile, illa est potissima causa, quia significat diuina institutione insolubilem coniunctionem Christi, & Ecclesiæ.

Et hinc est, quòd sapientes huius mundi licet à diuortio abhorrent, tamen quia potissimam causam ignorabant firmitatis vinculi coniugalis; certis de causis coniuges dimittebant, vel commutabant, vel plures ducebant, vt de Catone refert Augustinus lib. de bono coniugali, cap. 18. & de fide, & operibus, cap. 7. Quod idem de alio quodam refert Gellius lib. 4. cap. 3. qui vxorem, quàm vnice diligebat, tamen ob sterilitatem dimittendam putauit. Idem refert Hieronymus lib. 1. in Iouinianum de Cicerone. Socratem constat duas simul habuisse vxores. Alia id genus exempla non pauca possent referri.

DENIQVE ex Apostolo 1. Cor. 7. constat Matrimonium legitimum, & consummatum, ante Baptismum contractum, posse dissolui; non autem posse si post Baptismum contractatur. Cuius certè nulla causa reddi potest, nisi quia hoc Sacramentum signum est indissolubilis coniunctionis Christi, & Ecclesiæ; illud non erat. nam remoto Sacramento, paria sunt coniugia fidelium, & infidelium. Habemus igitur MATRIMONIUM, quod ex insolubili illo vinculo colligi posse diximus.

SECUNDVM autem inde colligimus, quod ad insolubile vinculum tolerandum cum vna, gratia Dei necessaria est, & Deus in necessarijs nunquam deest. Nam profectò res difficillima est, ita vni mulieri alligari, vt nulla de causa, nec per vllam dispensationem possit vinculum solui, nec alia vxor superinduci, viuente prima. Quis autem credat, Deum rem tam difficilem instituisse, & non simul gratiæ auxilium ad eam superandam difficultatem contulisse?

ADDE quod lex noua, quæ iugum suaue, & onus leue dicitur, comparata cum veteri, esset in hac parte longè durior veteri, nisi gratiam coniunctam Matrimonium haberet: siquidem Hebræis licebat, multas simul vxores habere, & impune etiam coniuges per libellum repudij dimittere.

SECUNDA ratio sumitur à fine Matrimonij, qui est duplex, propagatio sobolis, & remedium contra peccatum fornicationis: nam vterque finis requirit in Matrimonio gratiam Dei.

Ac de PRIMO quidem fine, Sciendum est, non pertinere ad Matrimonium solum procreare liberos, sed etiam educare, & instituere: in hoc enim differt coniugium hominum à coniunctionibus belluarum, quæ proprie Matrimonia non dicuntur, cum solum procreare, & alere, non autem instituere proles, ad bestias pertineat. Sed præter officium instituendi liberos, iuxta regulas rationis, quod est commune omnibus gentibus, ad Christianos coniuges pertinet, filios instituere in fide, & religione, & dare omnem operam, ut Ecclesiæ Catholicæ vera, & viua membra efficiantur. Et hoc patet, tum quia ad hoc coniunguntur Ecclesiæ filij, ut Ecclesiam ipsam augeant, & conseruent; tum etiam, quia hoc requirit similitudo inter Christum, & Ecclesiam ex vna parte, & viri ac sceminæ coniunctio ex altera. Christus enim, & Ecclesia semper filios spirituales per Baptismum gignunt, per Eucharistiam nutriunt, per Confirmationem roborant, &c. Itaque obligantur coniuges Christiani ex ipso coniugio, ad officia diuina: nunquam autem committuntur à Deo officia, quæ naturam superant, nisi etiam simul gratia detur, per quam illa officia exerceantur, ut oportet.

Quod verò attinet ad ALTERVM finem, rectè dicunt Theologi, solum coniugium sine gratia Dei non esse sufficiens remedium contra fornicationem, tum quia concupiscentia ex actu coniugali accenditur potius, quàm extinguitur, tum quia sæpissimè accidit, ut ob morbum, vel absentiam coniugis, cogantur ad longum tempus se continere: quod quidem difficilius coniugatis esse solet, quàm in perpetuo cœlibatu virginibus viuere. pertinuit igitur ad auctorem diuinæ legis, ut remedium perfectum, & omni ex parte sufficiens Ecclesiæ filiis prouideret.

TERTIA sumitur à ritu, & cæremoniis. Nam iam inde ab exordio Ecclesiæ, Matrimonium inter res sacras habitum esse constat, & inter sacrorum solennia per Sacerdotum ministerium celebrari solitum. Ac certè si esset contractus humanus tantum, quales sunt contractus venditionum, & locationum humanarum, vel politicum vitæ genus, qualia sunt, ut Calvinus loquitur, agricultura, constringina, ars sutoria, & cæmentaria: nunquam sancti Patres cum rebus sanctissimis Matrimonium coniunxissent.

TERTULLIANVS in 2. lib. ad uxorem; vt ostendat, quatum interfit inter coniugium, quod in Ecclesia, & coniugium, quod apud Ethnicos celebratur: Vnde sufficiam, inquit, ad felicitatem eius Matrimony enarrandam, quod Ecclesia conciliat, & confirmat oblatio, & obsignatum Angeli renunciant, Pater ratò habet? AMBROSIVS epist. 70. ad Vigilias: Nam, inquit, cum coniugium velamine sacerdotali, & benedictione sanctificari oporteat, quomodo potest coniugium dici, vbi non est fidei concordia? Plura de hoc ritu intra suo loco adferemus.

QUARTA ratio ducitur à consensu totius Ecclesiæ Græcæ, & Latinæ, ab annis saltem quingentis. Nam à tempore Magistri sententiarum, omnes Theologi summo consensu docuerunt, septem esse nouæ legis Sacramenta, & in eis semper Matrimonium annumerârunt. Vide Doctores in 4. distinct. 26.

Lucius III. qui ante annos CD. sedit in Concilio multorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, & aliorum Prælatorum, ac Principum Veronæ habito, anathema dixit iis, qui de Sacramento Corporis Domini, de Baptismo, de Matrimonio, de Confessione peccatorum, aliisque Ecclesiæ Sacramentis aliter sentirent, quàm Romanæ Ecclesiæ fides habeat: vbi videmus Matrimonium numerari inter ea Sacramenta, quæ propriè nouæ legis Sacramenta dicuntur, & sunt. Habetur hoc decretum Lucij, cap. Ad abolendam, de Hæreticis.

Concilium Florentinum, Græcis & Latinis consentientibus, instructionem Armenis dedit, in qua Matrimonium cum Baptismo, & Eucharistia, aliisque nouæ legis Sacramentis annumerauit.

Ac ne fortè aliquis crederet, Græcos ab ea fide, & confessione postea recessisse, commodè accidit, vt paucis antè annis, id est, a nõ Domini M. D. LXXVI. Hieremias Patriarcha Constantinopolitanus, nomine suo, & reliquorum Græciæ Præsulorum, censuram ederet ad confessionem Augustanam Lutheranorum, in qua Censura cap. 7. legimus, Matrimonium diuinum Sacramentum esse, atque vnum ex illis septem, quæ Christus, & Apostoli Ecclesiæ tradiderunt, vbi etiam allegatur cap. 5. ad Ephes.

Ex quo testimonio duo quædam obiter colligi possunt,
contra

contra mendacia aduersariorum. PRIMVM, si Græci, qui à Romani Pontificis obedientia longo iam tempore recesserunt, Matrimonium inter Sacramenta numerant; non igitur est hoc dogma proprium Pontificiorum. DEINDE, si Græci, qui Apostolū non nisi Græcè legunt, ex cap. 5. ad Ephes. Sacramentum Matrimonij collegerunt; non igitur Latini ex ignorantia Græcæ linguæ, vel ex sola vocula *Sacramentum*, in editione vulgata Latina reperta, Sacramentum Matrimonij fabricati sunt, vt Lutherus, Calvinus, Beza, Kemnitius mentiuntur.

Porro hic tantus Ecclesiarum consensus, piis ac modestis Christianis sufficere omninò deberet, etiam si argumentum præterea nullum haberemus. Nam in Scripturarum & Patrum explicatione facilè labi possumus: ac quod Ecclesia nunquam deficiat, quodque errare nequeat, tam apertè, tam luculenter, tam disertè ab ipso Christo, & ab eius Apostolo dictum est, vt nihil apertius, nihil clarius, nihil expressius dici possit.

Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Matthæi 16. *Ecclesia Dei viui est columna, & firmamentum veritatis.* 1. Timoth. 3.

Scripturarum, inquit AVGVSTINVS lib. I. contra Cresconium, cap. 23. *à nobis tenetur veritas, cum hoc facimus, quod vniuersæ iam placuit Ecclesiæ, quam ipsa Scripturarum commendat auctoritas: vt quoniam sancta Scriptura fallere non potest, quisquis falli metuit huius obscuritate quæstionis, eandem Ecclesiam de illa consulat, quam sine ulla ambiguitate sancta Scriptura demonstrat.*

CAPVT QVINTVM.

Soluuntur argumenta aduersariorum.

ED iam aduersariorum argumenta diluamus.

PRIMVM argumentum est Lutheri in libro de captiuit. Babyl. cap. de Matrimonio. & Caluini lib. 4. Instit. cap. 19. §. 34. *Nusquam legitur, aliquid gratiæ Dei accepturum, quisquis uxorem duxerit;*

FF 3

quin